

YAZIM KURALLARI

Kök Bilgi

Ses Bilgisine Dayalı Yazım Kuralları

- **Ünsüz yumuşaması özel isimler dışında yazıda gösterilir.**

ağaç-ı (yanlış) ağacı (doğru)
İpeğ'i (yanlış) İpek'i (doğru)

- **Sert ünsüzlerin benzeşmesi yazıda gösterilir.**

sokakda (yanlış) sokakta (doğru)
2023'de (yanlış) 2023'te (doğru)

- **Türkçede "b" harfinden önce gelen "n" ünsüzü "m"ye dönüşür.**

perşembe (yanlış) perşembe (doğru)
ambar (yanlış) ambar (doğru)
penbe (yanlış) pembe (doğru)
tenbel (yanlış) tembel (doğru)

Özel isimlerde ve birleşik sözcüklerde bu kurala uyulmaz.

Safranbolu, İstanbul, onbaşı, sonbahar...

- **Ünlü düşmesi yazıda gösterilir.**

ağızı (yanlış) ağzı (doğru)
hapis olmak (yanlış) hapsolmak (doğru)

- **"-yor" ekinin olmadığı yerlerde, de- ve ye- fiilleri hariç, ünlü daralması yazıda gösterilmez.**

anlıyan (yanlış) anlayan (doğru)
görmeyecek (yanlış) görmeyecek (doğru)

de- ve ye- fiilleri "y" kaynaştırma ünsüzü aldığında da daralmaya uğrar.

de-y-ecek → diyecek, ye-y-ecek → yiyecek

Büyük Harflerin Kullanıldığı Yerler

- **Cümle büyük harfle başlar.**

O günlerde ve insanlarda bizde olmayan bir şey var sanki.

- **Dizeler büyük harfle başlar.**

Ne içindeyim zamanın
Ne de büsbütün dışında

- **Özel isimler büyük harfle başlar.**

• Kişi adları ve soyadları: Ahmet Haşım, Yahya Kemal Beyatlı...
• Unvanlar: Prof. Dr. İskender Pala, Mimar Sinan, Mustafa Efendi, Genç Osman...

- **Akrabalık bildiren sözcükler küçük harfle başlar.**

Ayten abla, Nermin teyze...

- **Ancak akrabalık adı olup lakap veya unvan olarak kullanılan sözcükler büyük harfle başlar.**

Nene Hatun, Dayı Kemal, Baba Gundüz...

- **Cümle içinde özel adın yerine kullanılan makam veya unvan sözleri büyük harfle başlar.**

• Öğrencilerden oluşan heyeti Kaymakam bugün kabul edecek.

• Saygı bildiren sözlerden sonra gelen ve makam, mevki, unvan bildiren sözcükler

Sayın Bakan, Sayın Başbakan...

• Mektuplarda ve yazışmalarda hitaplar büyük harfle başlar.

Canım Arkadaşım, Sevgili Kardeşim...

• Hayvanlara verilen adlar: Karabaş, Sarıkız, Boncuk, Maviş...

• Millet, boy, oymak adları: Türk, Azeri, Kırgız, Oğuz, Arap...

Model Soru

Aşağıdakilerin hangisinde bir yazım yanlışı vardır?

- A) Emine halamın yemekleri dillere destandır.
B) Köyün akıl hocası olan Mehmet Dayı'yı herkes severdi.
C) Annesinin en büyük hayali onun Avukat olduğunu görmektir.
D) Doktor Ahsen Hanım, alanında uzman biridir.
E) Yazları mutlaka Halil amcamların yanında birkaç hafta kalırım.

Unvan bildiren sözcükler özel ismin önüne veya sonuna geldiğinde büyük harfle yazılır. C'de "avukat" sözcüğü küçük harfle başlamalıdır.

Doğru Seçenek C

(I) O yıl çok geçmeden piyade taburu bizim ilçeden başka ilçeye kalktı. (II) Tabii yüzbaşı Hayri Bey de taburla birlikte gitti. (III) Melahat Abla çok mu üzüldü o gidince hatırlamıyorum. (IV) Yalnız minderde, pencerenin önünde oturmuyordu artık. (V) Eskisi gibi neşeyle türkü söylüyordu.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisinde bir yazım yanlışı yapılmıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

Özel isimden önce gelen unvanlar büyük harfle yazılır. II. cümlede "yüzbaşı" büyük harfle başlamalıdır.

Doğru Seçenek B

(I) Çocukluğumdan beri haritaya ne zaman baksam gözüm hemen bir ada arar. (II) Şehir, vilayet isimlerinden sonra hemen sahile kayar gözlerim. (III) Denizin tuzlu kokusu burunuma gelir, sonra da martı seslerini duyarım. (IV) Bir müddet sonra bir balık ekmek-şalgam tadı alırım. (V) Canım, Anadolu kavağına gitmek ister.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangilerinde yazım yanlışı vardır?

- A) I ve III B) I ve IV
C) II ve IV **(D) III ve V**
E) IV ve V

III. cümlede ünlü düşmesinin yazıda gösterilmemesinden (burunuma), V. cümlede büyük harflerin yazımından (Anadolu kavağı) kaynaklanan bir yazım yanlışı vardır.

Doğru Seçenek D

Aşağıdakilerin hangisinde bir yazım yanlışı yapılmıştır?

- A) Melike halam çok temiz bir kadındı.
B) Doktoru ona iyice dinlenmesini söyledi.
(C) Bu meseleyi Avukatımla konuşacağım.
D) Karnıma aniden bir ağrı girdi.
E) Anlayacağın burada çok sıkıldım.

C'de "avukat" kelimesi unvan bildirmediği için küçük harfle başlamalıdır.

Doğru Seçenek C

Sıra Sende

1. Aşağıdakilerin hangisinde büyük harflerin kullanımıyla ilgili bir yazım yanlışı yapılmıştır?

- (A) Nasrettin Hoca** fıkraları bütün Türk Coğrafyası'nda asırlardır anlatılır.
B) Türk Dil Kurumu, yabancı sözcüklere Türkçe karşılıklar türetir.
C) Turgut Uyar'ın, Abdülhak Şinasi Hisar'ın en sıkı takipçilerinden biri olduğu söylenir.
D) Prof. Dr. İskender Pala, divan şiirini insanlara sevdiren yazar olarak tanınmıştır.
E) Genç Kalemler'de yayımlanan bu makale Millî Edebiyat'ın ana düşüncesini vermektedir.

2. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir yazım yanlışı yapılmıştır?

- A) Menekşeler az sonra delikanlının elinde solmaya başlar.
(B) Adam, gözlerindeki çarpıntılı sevinçle çiçekciye doğru yaklaştı.
C) Kar durmuştu sanki, akşam sabaha dönmüş ve ilkyazı getirmişti.
D) Cebinde, deminden beri buruşan kâğıt parayı çıkarıp adama verdi.
E) Kuru pamuklar eylülde toplanmaya başlandı.

3. (I) Yazar, kitabında Zabıta Kemal, Belediye Başkanı Şemsettin Bilen, Kaymakam Çetin ve İdris Güzel'in hikâyelerini anlatır. (II) Bu hikâyelere gazeteci Fikri ve müzik öğretmeni Mehpere hanım da dâhil olur. (III) Bu kitap tek hikâyedir ancak bir hikâyeye göre uzun solukludur. (IV) Kitaba *Tufandan Önce* adını verir yazar. (V) Bu kitaptan sonra yazdığı kitaplarda da hikâye mi roman mı tartışması sürer.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisinde bir yazım yanlışı vardır?

- A) I **(B) II** C) III D) IV E) V

4. Aşağıdakilerin hangisinde bir yazım yanlışı vardır?

- A) Anadolu'nun büyük küçük pek çok şehrinde üniversite var artık.
B) Türkçenin kurallarını doğru kullanmak en çok öğretmenlerin görevidir.
C) Parnas Dağı'nın zirvesine çıkınca güneşin altın ışıklarını gördük.
D) İnsan beyinde sözcüklerin uyandır-ramadığı çağrışımları kokular uyandırır.
(E) İstesek eylül ayını da hüznün elinden kurtarabiliriz.

Kök Bilgi

Büyük Harflerin Kullanıldığı Yerler

- **Dil ve lehçe adları:** Türkçe, İngilizce, Azerice, Tatarca...
- **Devlet adları:** Türkiye Cumhuriyeti, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, Azerbaycan...
- **Din ve mezhep adları:** Müslümanlık, Hristiyan, Budizm, Hanefilik...
- **Din ve mitoloji ile ilgili adlar:** Allah, Tanrı, İlah, Cebrael, Zeus, Kibele...

“Tanrı, İlah” sözleri özel isim olarak kullanılmadığında küçük harfle başlar.

Eski Yunan tanrıları...

- **Gezegen ve yıldız adları:** Dünya, Satürn, Mars, Halley...

“Dünya, güneş, ay” sözcükleri terim olarak kullanılmadıklarında küçük harfle başlar.

- Bugün dünyalar kadar işim var.
- Benim odam iyi güneş alır.

- **Yer adları (kita, bölge, il, ilçe, köy, semt...):**

Kızılay, Yenimahalle, Ürgüp, Çanakkale, İç Anadolu, Asya...

- **Yer adlarında ilk isimden sonra gelen deniz nehir, göl, dağ, boğaz... vb. tür bildiren ikinci isimler:**

İstanbul Boğazı, Van Gölü, Ağrı Dağı, Süveyş Kanalı...

- **Mahalle, meydan, bulvar, cadde, sokak adları:**

Taksim Meydanı, Mehmet Akif Ersoy Mahallesi, Ünsal Caddesi...

Para birimleri büyük harfle başlamaz: lira, kuruş, dolar, avro...

Özel adların yerine kullanılan “o” zamiri büyük harfle başlamaz.

- **Kurum, kuruluş ve kurul adları:**

Türkiye Büyük Millet Meclisi, Millî Kütüphane, Yeşilay Derneği, Hayat Bakkaliyesi...

- **Kitap, dergi, gazete ve sanat eserleri (tablo, heykel, beste vb.):**

Safahat, Uzun Hikâye, Türk Dili; Kaplumbağa Terbiyecisi, İnci Küpeli Kız, İstiklal Marşı...

- **Ulusal, resmî ve dinî bayramlar, anma ve kutlama günleri:**

Ramazan Bayramı, Miraç Kandili, Cumhuriyet Bayramı, Anneler Günü...

- **Tarihî olay, çağ ve dönem adları**

Milli Mücadele, Lale Devri, Tanzimat Dönemi...

- **Yer, millet ve kişi adlarıyla kurulan birleşik kelimelerde sadece özel adlar büyük harfle başlar:**

Antep fıstığı, Brüksel lahanası, İngiliz anahtarı, Van kedisi...

- **Tabela, levha ve levha niteliğindeki yazılarda geçen kelimeler büyük harfle başlar:**

1. Blok...

Model Soru

Aşağıdakilerin hangisinde bir yazım yanlışı yoktur?

- A) Hikâye edebiyatımıza Tanzimat döneminde girmiştir.
- B) Tatlının üzerine bol miktarda Hindistan Cevizi serpmiştir.
- C) Duvarı halı dokuyan kızlar tablosu asılıydı.
- D) Sınıfça Ankara Kalesi'ne geziye gidiyoruz.
- E) Yeni açtıkları mağaza Ziya Gökalp caddesindeymiş.

A → Dönem adları büyük harfle yazılır. Tanzimat Dönemi'nde (Doğru)

B → Yer, millet ve kişi adlarıyla kurulan birleşik kelimelerde sadece özel adlar büyük harfle başlar. Hindistan cevizi (Doğru)

C → Eser adları büyük harfle yazılır. Halı Dokuyan Kızlar (Doğru)

E → Mahalle, meydan, bulvar, cadde adları büyük harfle yazılır. Ziya Gökalp Caddesi (Doğru)

Doğru Seçenek D

(I) İsmail efendi, şu eski zaman küplerinden yapardı. (II) Dünya'da savaş başladığı zaman, küplerin sırrı için gereken malzemeyi bulamaz olmuştu. (III) Yavaş yavaş gözlerdeki gülümseme silindi. (IV) Artık komşulara sunulacak kahveler de yoktu mutfaklarında. (V) Dünyaya gelen bebekleri, sarı solgun yüzlüydü.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangilerinde yazım yanlışı yapılmıştır?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) III ve V
- E) IV ve V

Özel isimlerin başına ve sonuna getirilen unvanlar büyük harfle yazılır. I. cümlede "İsmail efendi" yanlış yazılmıştır. II. cümlede "dünya" sözcüğü özel isim olmadığından çekim eki kesme işaretiyle ayrılmaz.

Doğru Seçenek A

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yazım yanlışı yoktur?

- A) Ellerin ceplerinde Güneş'e bakarak ılık çalıyor.
 B) Hangi yazar kendi roman kahramanlarıyla karşılaşmak istemez ki?
 C) İmza için masama bırakılan bir kitapta bazı satırların altı çizilmiş.
 D) Yazarın mor mürekkep adlı kitabı deneme türünde yazılmış yazılardan oluşuyor.
 E) Durgun bir suyun yüzüne eğilir gibi O'nun yüzüne bakıyordum.

A'da "Güneş'e", C'de "kitapda", D'de "mor mürekkep", E'de "O'nun sözcüklerinin yazımı yanlıştır.

Doğru Seçenek B

Sıra Sende

1. I. Bilmez miyim Maraş'lı olduğunu
Söylediğin ağıt ve türkülerden
II. Yüzyıllardır Altaylardan Tuna'ya
Bizim türkülerimizdir söylenen
III. Bir adam Ankara'yı hatırlıyordu
Paslı bir bıçaktı sanki yüreğindeki
IV. Fatih'te yoksul bir gramofon çalıyor
Eski zamanlardan bir Cuma çalıyor
V. Ben Antepliğim adım Şahin ağam
Mavzer omzuma yük

Yukarıdaki numaralanmış dizelerin hangilerinde yazım yanlışı vardır?

- A) I ve III
 B) I ve IV
 C) II ve V
 D) III ve IV
 E) IV ve V

2. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir yazım yanlışı vardır?**

- A) Uzak Doğu'dan gelen heyeti Vali, makamında kabul etti.
 B) Hafta sonları İngilizce kursuna gitmeyi düşündüğünü söyledi.
 C) Fatih Sultan Mehmet köprüsü bir hafta boyunca trafiğe kapalıymış.
 D) Üsküdar'dan Kız Kulesi'ni seyretmenin tadı başkadır.
 E) *Sinekli Bakkal* romanınızı çok kısa bir sürede okudum.

3. **Aşağıdakilerin hangisinde büyük harflerin kullanımı ile ilgili bir yazım yanlışı yoktur?**

- A) Yeni evimiz tüm gün Güneş alıyor.
 B) Bu dolmuş Birlik mahallesinden geçermi?
 C) İstanbul boğazına karşı seninle birer çay içsek.
 D) Avucuna birkaç lira sıkıştırdı ve onu gönderdi.
 E) Bu yıl Anneler Günü ayın sekizine denk geliyor.

4. (I) Nişanın bozulmasından sonra bir yaz geçmişti, koskoca bir yaz... (II) Cahit Bey'i yanında kısa boylu, çok şık bir kızla Moda'da görmüştük. (III) Genç kızın saçları bukle bukle kesilmişti, Deniz kulübüne giriyorlardı. (IV) Kayıklarla gelip dans edenleri seyrediyordu halk. (V) Cahit Bey anneme selam vermek istemişti, buz gibi durmuştu annem.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisinde yazım yanlışı vardır?

- A) I
 B) II
 C) III
 D) IV
 E) V

5. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir yazım yanlışı vardır?**

- A) Saksılara Japon gülleri dikilmişti.
 B) Van gölünün kenarında kahvaltı yapıyoruz.
 C) Taksim Meydanı'nda bir kalabalık toplanmış.
 D) Kaplumbağa Terbiyecisi'nin bir kopyasını satın aldık.
 E) *Uzun Hikâye* adlı kitap filme de uyarlandı.

Kök Bilgi

Tarihlerin Yazımı

- Belirli bir tarih bildiren ay ve gün adları büyük harfle başlar.

5 Ekim 2018 Perşembe günü için doktor-dan randevu aldık.

- Belirli bir tarih belirtmeyen ay ve gün adları küçük harfle başlar.

Nedense pazar günleri pek çok kişi tarafından sevilmez.

Yön Bildiren Sözcüklerin Yazımı

- Yön bildiren sözcükler (doğu, batı, kuzey, güney, aşağı, yukarı, orta...) özel isimden önce gelirse büyük harfle başlar, özel isimden sonra gelirse yön ifade eder ve küçük harfle başlar.

Kış mevsimi Doğu Anadolu'da çok çetin geçer.

Türkiye'nin güneyi yaz aylarında turistlerin ilgi odağıdır.

- Yön bildiren sözcükler tek başına bir medeniyet, kültür ya da şehirlerin yerine kullanılırsa büyük yoksa küçük harfle başlar.

O dönemde tiyatrodan Batı kültürünün etkisi görülmekteydi.

Oraya batıdan giderseniz yolunuz uzar.

- Ara yönler bitişik yazılır ve ana yönler için olan kural onlar için de geçerlidir.

kuzeybatı, kuzeydoğu, güneybatı, güneydoğu

Güneydoğu Avrupa → Avrupa'nın güneydoğusu

"Orta Doğu" bölge ifade eder ve her kelimesi büyük harfle başlatılır.

Sayıların Yazımı

- Sayılar yazıyla yazıldığında ayrı yazılır.

üç milyon beş yüz bin
iki yüz on altı

Kısaltmaların Yazımı

- Kurum, kuruluş adlarının kısaltmalarında bütün harfler büyüktür, harfler arasına nokta konmaz. Bu kısaltmalara getirilen ekler son harfin okunuşuna göre belirlenir.

TBMM'nin, TRT'den, TSK'ye...

- Bazı kısaltmalar kelime gibi oluşturulmuştur, bunlara getirilen ekler de kısaltmanın okunuşuna göre belirlenir.

BOTAŞ'ın, ASELSAN'a, TÖMER'de...

- Özel isim veya unvan olan bir sözcük kısaltılırken yalnız ilk harfi büyük yazılır, kısaltmanın sonuna nokta konur. Bu kısaltmalara getirilen eklerde kelimenin uzun şeklinin okunuşu esas alınır. Ekler kesme işaretiyle ayrılır.

İst.un, Prof.e, Dr.dan, İng.ye...

- Element ve ölçülerin kısaltmalarında nokta kullanılmaz, bu kısaltmalara ek getirilirken kelimenin uzun şeklinin okunuşu esas alınır, ekler kesme işaretiyle ayrılır.

m'ye, mm'nin, cm'yi, km'ye, g'dan,

"k" harfi ile biten kısaltmalarda harf "ka" şeklinde değil "ke" şeklinde okunarak ek ona göre getirilmelidir.

BDDK'nin (doğru), BDDK'nın (yanlış)

İkilemelerin Yazımı

- İkilemeler her zaman ayrı yazılır.

adım adım, ağır ağır, tak tak, bata çıka, sere serpe, kitap mitap...

Pekiştirmelerin Yazımı

- Sıfat veya zarf görevindeki pekiştirmeli sözler bitişik yazılır.

çepeçevre, düpedüz, kıpkırmızı, büsbütün, apaçık, masmavi...

Model Soru

Aşağıdakilerin hangisinde bir yazım yanlışı vardır?

- A) Tanzimat Dönemi'nde her alanda Batı örnek alınmıştır.
- B) Fırat'ın aşağısında kurulmuş bir yerleşim yerinde yaşıyordu.
- C) İç Anadolu'da yaz mevsimleri genellikle kurak geçer.
- D) Türkiye'nin Kuzeyine doğru gidildikçe sıcaklığın düştüğünü görüyoruz.
- E) Güney Afrika pek çok değerli maden bakımından çok zengin bir bölgedir.

Yön bildiren sözcükler özel isimden sonra geldiğinde küçük harfle başlar. D seçeneğinde yazım yanlışı yapılmıştır. "kuzey" sözcüğü küçük harfle başlamalıdır.

Doğru Seçenek D

Aşağıdakilerin hangisinde bir yazım yanlışı yapılmıştır?

- A) Üniversiteye giriş sınavı haziran ayında yapılacaktır.
- B) Merdivenleri ağır ağır çıktı, evin kapısını çaldı.
- C) Şehrimizdeki festival 1 temmuzda başlayacaktır.
- D) Önümüzde masmavi bir deniz uzanıyordu.
- E) Güneyden esen rüzgâr hepimizin yüzünü okşadı.

Belirli bir tarih bildiren ay ve gün adları büyük harfle başlar. B'de "1 temmuz" yanlışı yapılmıştır.

Doğru Seçenek C

- I. TDK'nun yayımladığı sözlükten faydalanabilirsin.
- II. Babasının DSİ'de çalıştığını zannediyordu.
- III. TÜBİTAK'da yarışan projeler arasında benim projem de var.
- IV. Doç. Dr. Ahmet Bey bu yıl dersimize girecek.
- V. Sınıfça MTA'ya geziye gidecekmışiz.

Yukarıdaki numaralanmış cümlelerin hangilerinde yazım yanlışı vardır?

- A) I ve II **(B)** I ve III
 C) II ve IV D) III ve V
 E) IV ve V

Kurum ve kuruluş adlarının kısaltmalarına getirilen ekler kısaltmanın okunuşuna göre getirilir. I. cümledeki kısaltma TDK'nun değil, TDK'nin şeklinde yazılmalıdır. Kısaltmalara getirilen ekler de ünsüz benzeşmesine uyar. Bu yüzden III. cümlede kısaltma TÜBİTAK'ta şeklinde yazılmalıdır.

Doğru Seçenek B

- I. Yön bildiren sözcükler özel isimden sonra geldiğinde küçük yazılır.
- II. Kısaltmalara getirilen ekler her zaman kısaltmanın açılımına uygundur.
- III. İkilemeler ayrı yazılır.
- IV. Pekiştirmeler bitişik yazılır.
- V. Belirli bir tarih bildirmeyen ay ve gün adları küçük yazılır.

Yukarıdaki numaralanmış cümlelerin hangisinde bilgi yanlışı vardır?

- A) I **(B)** II C) III D) IV E) V

Kurum, kuruluş adları kısaltıldığında kısaltmaya getirilen ekler kısaltmanın okunuşuna göre söylenir.

Doğru Seçenek B

Sıra Sende

1. Aşağıdakilerin hangisinde bir yazım yanlışı vardır?

- A) Yaz aylarında her cumartesi günü pikniğe gideriz.
 B) Kardeşim eylülde dünyaya geldi.
(C) 30 nisanda yapılacak olan festivale bizim köy de katılacak.
 D) Çalışan insanların pek çoğunda pazartesi sendromu görülür.
 E) Yokluğunun üzerinden tam üç hazi-
 ran geçti.

2. Aşağıdakilerin hangisinde yazım yanlışı yoktur?

- A) Bundan on onbeş yıl önce burada hiç bina yoktu.
 B) Bu yolu düm düz takip edersen bizim eve ulaşırsın.
 C) Yanımızdan usulusul geçerek karşıdaki masaya oturdu.
(D) Önümüzdeki salı buluşmak için arkadaşlarla sözleştik.
 E) Aldığı kıymanın yarım kg'sinden köfte yapmamı istedi.

3. Aşağıdakilerin hangisinde bir yazım yanlışı vardır?

- A) Kitaplarını raflara itinayla yerleştirdi, odasını topladı.
 B) Küçük bir avluyu geçince onların evlerini görüyorsunuz.
 C) Büyük bir emek vererek işlediği çeyizler yangında kül oldu.
 D) Sesinin tonundan hepimize çok kızgın olduğu anlaşılıyordu.
(E) Ben sana mas mavi bir gökyüzü bırakmak için çabalıyorum.

4. (I) İkinciüstüydü, rüzgâr çıkmış, bir örümcek ağı gibi Çukurova'yı sarmıştı. (II) Rüzgâr, arada bir yollardan uzun boz direkleri Doğu'ya, Toros'a doğru sürüyordu. (III) Irgatlar pamukları serin esen batı yelinde çekiyorlardı. (IV) Kayanın üstünü kartal kanatları örtüyordu. (V) Anavarza kayalıklarından bir kartal akını kayanın göğüne akıyordu.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisinde bir yazım yanlışı vardır?

- A) I **(B)** II C) III D) IV E) V

5. Aşağıdakilerin hangisinde bir yazım yanlışı yoktur?

- A) Birden bire dışarı çıktı, yüzü hep kırmızı olmuştu.
 B) Ona teşekkür etmek istedim, o ise koşakoşa yanımdan ayrıldı.
 C) Ağır ağır yürüdü, üçdört tayfa ile reisin oturduğu masaya gitti.
(D) 1938'de yazdığı bir yazıda Peyami Safa sanatla ilgili görüşlerini açıklıyor.
 E) Üzerinden yirmiiki yıl geçmiş olmasına rağmen anılarım hâlâ taptaze.

6. Aşağıdakilerin hangisinde bir yazım yanlışı vardır?

- A) Sanatçılar yepyeni buluş ve övgülerle bizde bambaşka duygular uyandırır.
(B) İstanbul'da bir Ekim gibi sürüyor gece, kaldırımlara şehir ışıkları vuruyor.
 C) Günlük hayatın sıkıcı çemberinden bizi ancak kitaplar kurtarabilir.
 D) Yarınlar ve gün ışığına olan inancınızı yitirirseniz yaşamınız bitmiş demektir.
 E) Çocuklar hayallerini geliştirmeli önce, ufuklarını bilgisayarla sınırlandırmalı.

Kök Bilgi

“-de”nin Yazımı

Türkçede iki çeşit “de” vardır: bağlaç olan “-de” ve bulunma hâli eki olan “-de”.

“-de” Ekinin Yazımı

Bulunma hâli eki olan “-de” sözcüğe bitişik yazılır. Büyük ünlü uyumuna uyarak “-de/-da” şeklinde, ünsüz benzeşmesi kuralına uyarak “-te, -ta” şeklinde kullanılır. Bulunma hâli eki olan “-de” özel isimlere eklendiğinde kesme işaretiyle ayrılır.

Bu işi başarmak için sınırsız bir güç buluyordum kendimde.

Bu kış gününde otobüslerde sürünmeni istemem.

Tüm yurtta özellikle Ankara’da yoğun kar yağışı bekleniyor.

“-de” Bağlacının Yazımı

“-de”, bağlaç olarak kullanıldığında her zaman ayrı yazılır. Büyük ünlü uyumuna bağlı olarak “de/da” şeklinde yazılır ancak ünsüz benzeşmesi kuralına uymaz yani “te/ta” şekli yoktur. Özel isimden sonra geldiğinde kesme işaretiyle ayrılmaz.

Gerçek dost iyi günde de kötü günde de yanımızda olandır.

“-de”nin ek ya da bağlaç olduğunu “-de”yi cümleden çıkartarak bulabiliriz. “-de” cümleden çıkartıldığında anlam bozuluyorsa ektir, bitişik yazılır; anlamı bozulmuyorsa bağlaçtır, ayrı yazılır.

Soruları çözerken çok (da) zorlanmadık.

Derse çalışırken tekrar yapmayı (da) unutmayın.

Bu örneklerde “-de” cümleden çıkarıldığında anlam bozulmadığı için “-de” ayrı yazılır. Aşağıdaki örneklerde ise “-de” çıkarıldığında anlam bozulduğundan “-de” bitişik yazılır.

Köşedeki masa(da) biz oturalım.

Sinemanın biletleri Ahmet’(te) kalmış.

“-ki”nin Yazımı

Türkçede ikisi ek (sıfat yapan ve ilgi zamiri olan), biri bağlaç olmak üzere üç çeşit “-ki” vardır.

“-ki” Ekinin Yazımı

“-ki” eki her durumda sözcüğe bitişik yazılır. Bu ek sıfat yapar ya da aitlik anlamı verir.

Vazodaki çiçek etrafa mis gibi kokularını yayıyordu. (Sıfat yapan -ki)

Buranın havası bizim kasabanınkinden çok daha temiz. (İlgi zamiri)

“-ki” Bağlacının Yazımı

Bağlaç olan “ki” kendisinden önceki sözcükten ayrı yazılır.

Anladım ki bu şehir sensiz hiçbir anlam ifade etmiyor.

Unutma ki bu karanlık günler de geçecek.

Bazı sözcüklerde “-ki” bağlacı kalıplaşarak bitişik yazılır.

Sanki, oysaki, mademki, belki, hâlbuki, çünkü, mademki, meğerki, illaki

“-ki”nin yazımında da “-de”nin yazımında olduğu gibi “-ki” yi cümleden çıkartabiliriz. Anlam bozulursa “-ki” ektir, bitişik yazılır; bozulmuyorsa bağlaçtır, ayrı yazılır.

Akşam(ki) yemeğin tarifini verebilir misin? (anlam bozuluyor, ek)

Akşam(ki) örter bütün kötülükleri (anlam bozulmuyor, bağlaç)

“-mi”nin Yazımı

“-mi” soru edatı, hangi anlamda kullanılırsa kullanılsın, (soru, pekiştirme, zaman) her zaman sözcükten ayrı yazılır. “mi” edatından sonra gelen ekler “mi”ye bitişik yazılır.

Bahsettiğin kitap bu muydu? (Soru)

Başarılı mı başarılı bir öğrenci. (Pekiştirme)

Eve geldi mi hemen beni arasın. (Zaman)

Model Soru

Aşağıdakilerin hangisinde “-de”nin yazımıyla ilgili bir yanlışlık yapılmıştır?

- A) Doğa, içinde sayısız sözcük bulunduran bir sözlüktür.
- B) Tren, yağmurlara karışarak kayboluyor gecenin karanlığın da.**
- C) Bir pastanede oturup kendime bir fincan kahve söylüyorum.
- D) Başıboş dolaşan, avare kuşları da barındırır bu orman.
- E) Bir mektup, içinde yüreğinizi taşıyan bir sandık gibidir.

B seçeneğinde “da” cümleden çıkartıldığında anlam bozulur. Bu yüzden ektir ve sözcüğe bitişik yazılmalıdır.

Doğru Seçenek B

(I) Eylül, yağmurlarla, sararmış yapraklarla gelir hayatımıza. (II) O yağmurlarki haber verir; yaz bitti, başlıyor güz şöleni. (III) Eski bir tanıdık gibi ortaya çıkıyor dolaplarda bekleyen giysiler. (IV) Durdukları yerde yenilenmiş sanki. (V) Dinlenmişler ve sabırsızlıkla bekliyorlar buluşmak için sahipleriyle.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisinde yazım yanlışı vardır?

- A) I **B) II** C) III D) IV E) V

II. cümlede bağlaç olan “ki” bitişik yazılarak yazım yanlışı yapılmıştır.

Doğru Seçenek B

(I) Saat gelir herkesde bir durgunluk başlar, yorulmanın verdiği ağırlık davranışlara bulaşır. (II) Masuraların vınlayan sesi, kulaklar da uzak, yankısız, alışılmış bir izlenimdir. (III) Işık, gördürme gücünü yitirmiştir; göz kapakları, gözleri isteksizce perdelemektedir. (IV) Eşya uzak, anlatılmaz, sözsüz bir derinliğe doğru ölçülü bir dirençle kaynamaktadır. (V) Bilinç, kendi başına çalışan bir alışılmışlıktan ibaret kalmıştır.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangilerinde yazım yanlışı yoktur?

- A) I ve II B) I ve IV C) II ve III
 (D) III ve V E) IV ve V

I. cümlede "herkesde" yanlış yazılmıştır. "-de" eki ünsüz benzeşmesi kuralına uyar. Doğrusu "herkeste" olmalıdır.

II. cümlede bitişik yazılması gereken "-de" ayrı yazılmıştır. Doğrusu "kulaklarda" olmalıdır.

IV. cümlede ünsüz benzeşmesi kuralına uymamaktan kaynaklanan bir yazım yanlışı vardır. Doğrusu "kaynamaktadır" olmalıdır.

Doğru Seçenek D

Aşağıdakilerin hangisinde yazım yanlışı vardır?

- A) Adam elli yaşlarında gösteriyordu.
 (B) Onu görüpde hayran olmamak mümkün değil.
 C) Yüzünde yalnız kalmanın hüznü var.
 D) Evde kaldığım zamanlar çok mutlu olurdum.
 E) Bakışlarında tuhaf bir masumiyet vardı.

B seçeneğinde "de" ayrı yazılmalıdır (görüp de).

Doğru Seçenek B

Sıra Sende

1. (I) Şaşkınlık yaklaşıyor bahara. (II) Kıştan çıkınca aldatıcı güneşe yada yağmurlara karışınca en çok duyduğumuz şaşkınlık oluyor. (III) Mevsimin okşayışları karşısında ne yapacağını bilemiyor insan. (IV) Şaşıran sadece bizmiyiz? (V) Çoğu kez erikler ve bademler de şaşırrır, gafil avlanır.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangilerinde yazım yanlışı vardır?

- A) I ve II B) I ve IV (C) II ve IV
 D) III ve V E) IV ve V

2. **Aşağıdakilerin hangisinde yazım yanlışı vardır?**

- A) Henüz demini almış çay, özenle sunuldu kristal bardaklarda.
 B) Kuşlar, doğaya anlam katan varlıklar, gökyüzündeki kanatlı yıldızlar...
 C) Işıl ışıl bir günde, hayatın güzelliği mavinin içinde gizlenemez.
 D) İslî bir çaydanlığın söylediği türkû, ince belli bardakta arzıendamlar eder.
 (E) Mavi gözün de hüznün bugün garip ve yalnız, boynumuz bükük kaldı sen girdince.

3. (I) Bir vakitler gözlerde intizar, postacı beklerdi insanlar. (II) Bembeyaz kâğıtlara tertemiz duygular, sevgiler, hasretler işlenirdi. (III) Gün geldi her güzel şey gibi unutuldu mektuplar. (IV) Oysa ki mektupta bir başka güzeldi sıra, bir başka buruktu gurbet. (V) Hasretin, sevginin, dostluğun nişanesiydi mektup.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisinde yazım yanlışı vardır?

- A) I B) II C) III (D) IV E) V

4. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yazım yanlışı yoktur?**

- (A) Kentin dağarcığında güzellik, estetik ve kaygı adına bir şey kalmadı.
 B) Her sabah güne taze bir başlangıç olsada biz artık bundan usandık.
 C) Görüyormusunuz şu insanların aceleciliğinin kentin başına açtıklarını?
 D) Öyle şehirler varki âdeta mahmur gözlü dilberlere benziyorlar.
 E) Hepimizin olduğu gibi şehirlerinde sükûnete ve dinginliğe ihtiyacı var.

5. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ayrı yazılması gereken "de" bitişik yazılmıştır?**

- A) Zamana ve şiiire dair ne varsa dağarcığımızda ortaya döktük.
 B) Ebru, ebruli gülüşlerin suda renk olup kâğıda yansımastır.
 (C) Puslu bir Ankara sabahında, yazacaklarımda yazıların adresi gibi meçhul.
 D) Bugün, içimde nedenini tam olarak izah edemediğim bir huzur var.
 E) Yine zamanı düreceksin avuçlarında, bembeyaz zambaklar açacak vadinde.

6. **Aşağıdakilerin hangisinde yazım yanlışı vardır?**

- A) Ne demek istediğimi anlıyor musun?
 B) Okuldan geldi mi hemen ödevlerini yapar.
 C) Tatlı mı tatlı bir kız çocuğu kapıyı çaldı.
 (D) Neler yapacağını biz de bil miyorduk.
 E) Sen mi söylüyorsun tüm bu sözleri?

Kök Bilgi

Birleşik Sözcüklerin Yazımı

Bitişik Yazılan Birleşik Sözcükler

- **Ses düşmesine uğrayan birleşik sözcükler:** cumartesi (cuma+ertesi), kayna (kayın+ana), nasıl (ne+asıl), kahvaltı (kahve+altı)...
- **“Etmek, eylemek, olmak” yardımcı fiilleriyle kurulan birleşik fiillerde ses düşmesi ya da ses türemesi olduğunda:** emretmek, sabretmek, şükretmek, kaydolmak, reddetmek, affetmek, hallolmak...
- **Kurallı birleşik fiiller:** gelivermek, süregelmek, donakalmak, okuyabilmek, düşeyazmak...
- **Anlamca kaynaşmış birleşik fiiller:** vazgeçmek, başvurmak, öngörmek...
- **Kelimelerin ikisi de veya ikincisi anlam değişikliğine uğradığında:**
 - Bitki adları: aslanağzı, kuşburnu...
 - Hayvan adları: danaburnu (böcek), ya-ıçapkinı (kuş)...
 - Hastalık adları: itdirseği (arpacık)...
 - Yiyecek adları: kedidili, tavukgöğsü...
 - Oyun adları: beştaş, dokuztaş...
 - Renk adları: camgöbeği, balköpüğü...
- **“baş” sözcüğüyle birleşen sözcükler:** başhekim, başkahraman, başrol...
- **“Alt, üst, üzeri” sözcükleriyle birleşenler:** akşamüstü, bilinçaltı...
- **“Biraz, birçok, birçoğu, birkaç, birkaçı, birtakım, herhangi, hiçbir, hiçbir” sözcükleri bitişik yazılır.**
- **“Ev” kelimesiyle kurulan birleşik kelimeler bitişik yazılır:** aşevi, bakımevi, huzurevi, yayınevi...
- **Bir veya iki ögesi emir kipiyle kurulan kalıplaşmış kelimeler bitişik yazılır:** albeni, ateşkes, örtbas, çekyat,...

Ayrı Yazılan Birleşik Sözcükler

- **“Etmek, eylemek, olmak” yardımcı fiilleriyle kurulan birleşik fiillerde herhangi bir ses olayı olmadığında:** hasta olmak, mutlu olmak, dans etmek, var olmak...
- **Birleşik sözcüklerde, birleşme sırasında sözcüklerden hiçbirisi anlam değişikliğine uğramamışsa:** muhabbet kuşu, su yılanı, dağ keçisi, şeker pancarı, çörek otu, yer elması, kuru fasulye, kireç taşı, dolma kalem, çevre yolu, deniz yolu, hava yolu, kara yolu, açık oturma, ana dili, baş ağrısı, dil bilimi, gök bilimi, dil bilgisi, ses bilgisi, badem yağı, kuru yemiş, gök taşı, gece yarısı, gün ortası, hafta sonu...
- **“Sıra” sözcüğü ile kurulan birleşik sözcükler:** yanı sıra, peşi sıra, ardı sıra...
- **“Şey” sözcüğü kendinden önceki sözcükten ayrı yazılır:** her şey, bir şey, herhangi bir şey.
- **Somut olarak yer bildiren “alt” ve “üst” sözleriyle oluşturulan birleşik kelimeler ayrı yazılır:** su altı, toprak altı, tepe üstü...
- **“Dış, iç” sözleriyle oluşturulan birleşik kelimeler ayrı yazılır:** çağ dışı, karnun dışı, yurt içi, hafta içi...
- **Renk sözü veya renklerden birinin adıyla kurulmuş isim tamlaması yapı-sındaki renk adları ayrı yazılır:** bal rengi, duvar rengi, gece mavisi, limon sarısı...
- **Rengin tonunu belirtmek için renkten önce yazılmış sıfatlar:** açık mavi, koyu yeşil...
- **Yer adlarında kullanılan batı, doğu, kuzey, güney, aşağı, yukarı, iç, orta kelimeleri ayrı yazılır:** Batı Trakya, Orta Anadolu, Aşağı Ayrancı...

Model Soru

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde birleşik sözcüklerin yazımıyla ilgili bir yanlışlık yapılmıştır?

- A) Yıllar sonra çocukluk arkadaşıyla karşılaşmak onu memnun etmişti.
- B) Hasta olduğu için arkadaşlarının git-tiği geziye gidememişti.
- C) Yıllarca pek çok zorluğa sabretmiş, sıkıntıya göğüs germiştir.
- ☒ D) Bunca yıl yaşadığım şehri terketmek benim için de hiç kolay olmadı.
- E) Nihayet tüm işlerimizi hallettik, artık yola çıkabiliriz.

“Etmek, olmak, eylemek, kılmak” yardımcı fiilleriyle kurulan birleşik fiillerde ses düşmesi veya türemesi olduğunda sözcük ayrı yazılır. D’de “terk etmek” sözcüğünde herhangi bir ses olayı olmadığından sözcük ayrı yazılmalıdır.

Doğru Seçenek D

Aşağıdakilerin hangisinde yazım yanlış vardır?

- A) Beni biraz dinler misiniz lütfen?
- B) Size birkaç soru sormak istiyorum.
- C) Birtakım sözlerle bizi oyalıyorlardı.
- ☒ D) Herşey bir anda aklımdan silindi san-ki.
- E) Salondakilerin birçoğu konuşmayı dinlemiyordu.

“Şey” sözcüğü her zaman sözcükten ayrı yazılır.

Doğru Seçenek D

(I) Eleştiri; bir eseri, kişileri, herhangi bir düşünceyi olumlu ve olumsuz yönleriyle tartışan, belirleyen yazı türüne verilen addır. (II) Bunu yaparken yazar belgele- re ve örneklere baş vurabilir. (III) Eleştiri yazarı, eleştirisini tarafsız bir gözle kale- me almalıdır. (IV) Edebiyatımızda Şina- si'nin dil tartışmaları bu türün ilk örnekle- ri sayılır. (V) Bu tür, günümüzde de pek çok yazar tarafından tercih edilmektedir.

Bu parçadaki numaralanmış cümlele- rin hangisinde yazım yanlışı vardır?

- A) I **B) II** C) III D) IV E) V

Anlamca kaynamış birleşik fiiller bitişik yazılır. II. cümlede "başvurmak" fiili an- lamca kaynaşmıştır ve bitişik yazılmalı- dır.

Doğru Seçenek B

Aşağıdakilerin hangisinde yazım yan- lışı vardır?

- A) Çocukken mahallede beştaş oynar- dık.
B) Hastalandığımda bana kuşburnu ça- yı yapardı.
C) Bize hiç bir açıklama yapmadan gitti.
D) Masanın üzerine camgöbeği rengin- de bir örtü sermiş.
E) Başvurumuzu değerlendireceklerini söylediler.

"Hiçbir" sözcüğü bitişik yazılır.

Doğru Seçenek C

Sıra Sende

1. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ya- zım yanlışı vardır?

- A) Bunu söylediği anda pişman olmuştu** ama artık birşey yapamazdı.
B) Umudunu kaybederse insanın yaşa- mak için fazla bir nedeni kalmaz.
C) Sokaktaki başıboş köpeklerin havla- maları gece boyunca bizi uyutmadı.
D) Mahalledeki çocuklardan birçoğu yaz tatillerini çalışarak geçirir.
E) İzin verirseniz size biraz kendi hayat hikâyemden bahsedeyim.

2. Aşağıdakilerin hangisinde birleşik sözcüklerin yazımıyla ilgili yazım yan- lışı vardır?

- A) Günümüzde yeryüzündeki dillerin pek çoğu başka dillerin istilasına altın- da.
B) Hoşgörülü bireyler olamazsak dün- yamızı yaşanır bir yer hâline getire- meyiz.
C) Boğazın iki yanına yapılan gökdelen- ler şehrin tarihî dokusuna zarar veri- yor.
D) Bir akşam üstü eşyalarını ufak bir ba- vula koyarak çekip gitti buralardan.
E) Hiçbir başarı, insanın ayağına kendi- liğinden çaba göstermeden gelmez.

3. (I) Bugün size mutlu olmanın hiç de öyle pahalı bir şey olmadığına dair bir hikâye anlatacağım. (II) Kısa ama sınırsız, çıtır çıtır bir hikâyecik. (III) İki dostun ara- ladığı kapıdan, sessiz sedasız süzülerek anlatacağım bu hikâyeciği. (IV) Okuyun- ca bana hakvereceğinizi ümit ediyorum. (V) Billur bir kapıdan saadetler yurduna girmeye ne dersiniz?

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisinde yazım yanlışı vardır?

- A) I B) II C) III **D) IV** E) V

4. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ya- zım yanlışı yoktur?

- A) Ünlü divan şairi Nedim, İstanbul'un bir taşına bütün Acem Ülkesini feda eder.
B) Almanya'ya vardığımda beni havaa- lanından amcamın büyük oğlu aldı.
C) Çok seyir edilen ve herkesçe beğeni- len filmin ikinci bölümünün de çekile- ceği açıklandı.
D) Ben o zamanlar, elimde kalan tek varlığı, kayıp etmemek için çabalı- yordum.
E) Göz yaşlarını tülbentinin ucuyla silen ninem, eski günleri anlatmaya de- vam etti.

5. Beni kahrediyor böyle her gece
I II

Bu hoyrat yıldızlar, bu sır, bu okyanus

Ve gök yüzünde emanet duran
III IV

şu asma fener
V

Ne varsa hepsi yabancı

Ne varsa hepsi keder

Bu dizelerdeki numaralanmış yerlerin hangisinde yazım yanlışı vardır?

- A) I B) II **C) III** D) IV E) V